

En zo snel, vooral

EGS-Waalwijk Zaterdag 10-10-2015

Afgelopen weekend (2 weekenden terug) las ik in de krant dat Einstein zijn grootste vrees bewezen is. HEEEEEL kleine deeltjes op relatief grote afstand van elkaar gelokaliseerd, kunnen op een af andere manier hun gedrag op elkaar afstemmen? Als de een linksom draait doet de ander dat juist niet of wel of zoiets. Iets wat intuïtief vanzelfsprekend lijkt (we passen toch immers allemaal altijd ons gedrag aan op elkaar??) blijkt nog te kloppen ook. Het bewijs is geleverd. In Delft nog wel. Zeer prestigieus werk waarmee men aldaar grote eer vergaart. Nu wil ik niet suggereren Einstein te begrijpen (Misschien eens met Feike over hebben) maar het voelt toch triviaal?. Waarom zijn voor zoiets bewijzen nodig? Dat weet toch iedereen? Maar dat is de essentie van hoe wetenschap werkt. Intuïtief aannemelijk is niet voldoende. Er moeten bewijzen zijn. Er dient bewezen te worden. Want er zijn voorbeelden bekend van gevallen waarin de intuïtief aangevoelde logica juist fout blijkt!!

Ik moet zeggen, ik vind deze aanpak buitengewoon interessant. Hoe de wetenschap voortschrijdt door alles consequent te betwijfelen en dan dmv experimenten vermoedens bevestigd of weerlegd te krijgen die nadien weer onterecht bleken. Einstein bewees dat Newton ongelijk had, enzovoorts. En nu bewijst men in Delft dus dat Einstein gelijk had. Een boeiend spel waar wij als rasechte spelfreaks waardering voor kunnen opbrengen. Al doende dit wil ik graag proberen een kleine bijdrage te leveren aan de via deze methode sinds mensenheugenis opgebouwde wetenschappelijke moloch door enige postulaten te postuleren die ik dan prompt met empirisch bewijzen staaf:

1: Er bestaat een statistisch significante negatieve correlatie tussen het resultaat en de verslagsnelheid van schaakwedstrijden.

Dit voelt niet alleen logisch, maar is ook psychologisch verklaarbaar. Verliezen doet pijn. Pijn dient verwerkt. En verwerken kost tijd. Zo simpel kan het zijn. Maar een logische redenering volstaat niet om een wetenschappelijk bewijs te vormen. En een verklaring vormt nog geen bewijs. We zoeken niet naar waarom iets zo is, maar een wetenschappelijk bewijs DAT het zo is. (Overigens, maar dit terzijde, zijn statistische statements per definitie door het doen van statistisch onderzoek te verharden) Maar deze redenering kan wel gehanteerd worden om enerzijds te begrijpen hoe het komt dat dit verslag zo laat is, en anderzijds te doorgronden waarom Joost zo snel was. Want snel was Joost. Volgens mij is hij nog nooit zo snel geweest. Sterker nog, volgens mij is nog niemand ooit zo snel geweest (behalve waarschijnlijk die Delftse kleinste deeltjes). Waarvoor complimenten, vanzelfsprekend.

Heeft U zijn verslag gelezen (zie site der schaakvereniging Waalwijk)? Nee?, doet U dat nog maar even dan Klaar? Oh, nog niet? Ja, het is een lang verslag. We wachten nog even Kijk, dit is nu een illustrerend voorbeeld van gesteld postulaat. Joost schrijft in luttele secondes (zo snel was hij ongeveer) een uitstekend verslag, gebaseerd op zijn volkomen onverdiende winst (die, zoals wij allen weten, de fijnsten zijn) en evenzo van zijn team. Gelardeerd met intellectuele nevenverschijnselen (ik wist echt niet van het bestaan van dat muziekstuk Zarathustra? Ik dacht eerst dat hij het over een van mijn favoriete striphelden: Jugurtha had, maar na

wat naslagwerk (al jaren overwogen Joost en ik aan 2 voor 12 deel te nemen. Ik weet meestal bijna alle antwoorden. Hij zoekt de resterende op en lost het letterpuzzeltje aan het even eind op. En hup, de klokjes zijn binnen) bleek dat Strauss echt iets met die titel gecomponeerd te hebben. Impressive, Joost, dat je dat weet! Onmiddellijk besloten dat eens te gaan aanhoren. Natuurlijk stond het op mijn ipod en wat blijkt: dat is een heel bekend deuntje. Vooral de ouverture fluit iedereen zo mee.) weet hij de essentie van de wedstrijd goed te pakken.

Nu kan je met een (en zelfs niet met twee (wat gevormd wordt door de laetheid van dit verslag)) voorbeelden een theorie niet bewijzen. Twee voorbeelden kan nog steeds op toeval berusten, toch? Wel is het daarentegen mogelijk om met één voorbeeld een theorie te weerleggen. Het zogenaamde falsificeerbaar zijn (ik refereer nu aan het werk van de wetenschapsfilosoof H.Popper (niet te verwarren met H.Potter) die om redenen van NIET-falsificeerbaar zijn, takken van wetenschap zoals er zijn Psychoanalyse, Religie, etc.. als NIET-wetenschappelijk classificeerde. Popper beweerde dat de kracht van een theoretische statement gelegen is in het gemak waarmee hij onderuit te halen is. De stelling `vrouwen kunnen niet schaken` is als hij onweerlegt blijft, zeer sterk. Want één goedschakende vrouw volstaat om hem te weerleggen, zoals inmiddels reeds lang geleden dan ook gedaan is)

Ik redeneer nog even door in de geest van Popper en formuleer een buitengewoon sterke theorie:

2: Schakers zijn gek

Deze theorie is sterk vanwege het feit dat hij bijzonder makkelijk te verwerpen valt. We hoeven immers maar één schaker te vinden die niet gek is, en klaar zijn we. Overigens beweren we niet dat schaken tot gek zijn leidt. Er wordt geen causaal verband vermoed. Nogmaals, het gaat niet om verklaren!! We hoeven niet te weten hoe (het komt dat alle schakers gek zijn) , we hoeven slechts te bewijzen DAT (schakers gek zijn).

Eerst even (zo doen wetenschappers dat) het woord gek definiëren. Snel het WikiWoordenboek opgezocht (Joost, 2 voor 12 training! Binnen 3 seconden gevonden!)

gek [m](#)

- 1. een persoon die (tijdelijk) iets raars doet*
- 2. een persoon die (regelmatig) vreemde dingen doet, een dwaas*
- 3. iemand met zeer lage intelligentie*
- 4. een draaibare kap op een schoorsteen, die verhinderen moet dat de wind in de schoorsteen slaat*

Kijk, hier worden 4 mogelijkheden geduid. We behandelen omgekeerd successievelijk:

Categorie 4 gaat mijn verstand te boven. Weet echt niet waar ze het over hebben. Als U tegen mij gezegd had dat zo'n ding gek heet, dan had ik U voor gek gehouden.

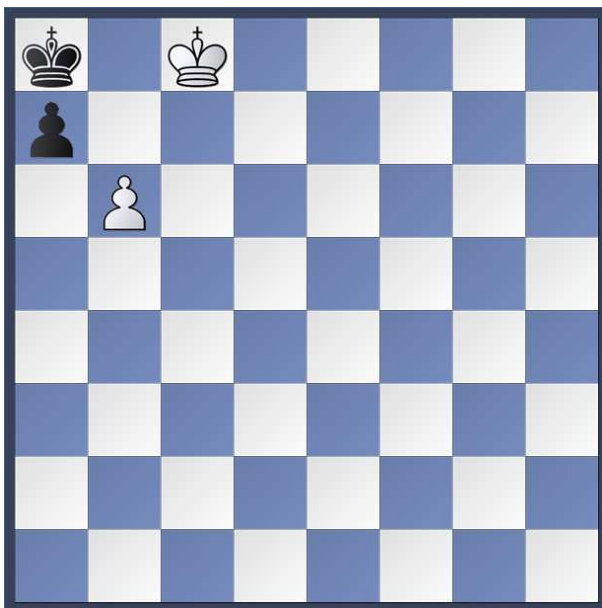
Categorie 3 zou relevant kunnen zijn. Maar in het algemeen wordt vermoed dat schakers gemiddeld statistisch significant intelligenter zijn dan niet-schakers. Een vermoeden dat overigens wel eens goed statistisch onderzocht zou mogen worden, maar dit terzijde.

Categorie 1 en 2 lijken op elkaar. Schakers zijn personen. Als we schaken als Raar/Vreemd omschrijven (een statement die wederom tot lange discussies kan leiden, maar zoals gebruikelijk ben ik al te ver door gedraafd, ik moet de weg naar de uitgang van deze discussie vinden!!) dan passen schakers hierin.

Kortom, schakers voldoen aan zowel categorie 1 als 2, en hiermede is dus het analytisch bewijs van de stelling geleverd. Hatzee, QED, en klaar ermee!!.

Daarnaast (maar volledig overbodig) kan de aldus theoretische bewezen stelling dmv van het volgende voorbeeld ook nog aannemelijk gemaakt worden.

Aanschouw de volgende stelling:

Deze stelling is de op een na (zijnde de beginstelling) meest beschreven stelling uit de schaakliteratuur. Vraag me niet waarom (we doen in de verslag niet aan verklaringen), maar rond deze stelling zijn een totaal aantal van meer dan 1000 (DUIZEND!!) schaakpuzzles bedacht en gepubliceerd in een onvolprezen boekwerk (In 1983 verschijnt: 'Four men Only' van Ebert, Gruber and Kuhlmann. Dit werk bevat meer dan 100 puzzles. In 2002 verscheen '1000 Vätter' van dezelfde auteurs, die meer dan 1000 puzzles bevat)

Ik geef er 3:

1: Robert Darvall (1949): Who wins?

2: O.Backe & E.Backe (1989): Check in 0 moves?

3: Erich Bartel (1977): Add 1b bishop; 3b fers; 3b vizirs; 1b earlking; 1b alfil; 1b 4:5-knight; 1b 4:7-knight and 1b 2:6-knight in such a way as to create a helpmate in one with 44 possible solutions, and in which in the solutions no square is occupied twice by black.

Met name de laatste puzzle beschouw ik als overtuigend bewijs van de gekte waarmee schakers behept zijn. Deze puzzle is waanzinnig. Welke dwaas bedenkt zo iets? Even voor de duidelijkheid: alle genoemde onbekende stukken (fers, vizirs, etc..) zijn van het standaard arsenaal afwijkende stukken met hun eigen bewegingsgedrag en aanvalsdynamiek. Ik weet niet wat al die stukken kunnen en mogen. Dat staat in het boek beschreven en is eigenlijk het grootste gedeelte van de puzzle. Dit aanschouwend heb ik geen wetenschap meer nodig. Ik was overtuigd! Echt, ze zijn stapelgek!!!!

De antwoorden van de eerste 2 puzzles zal ik onderaan (van mijn volgende verslag) vermelden, het antwoord op de derde puzzle kan alleen maar via boekaanschaf verkregen worden.

Ok, dit alles als aanloop naar de schaakzaterdag waarin ons eerste het tegen het Goirlese EGS moet opnemen. Dit niet nadat ellenlange debatten omtrent opstellingen van het eerste en het tweede, die tot doel dienden het tweede voor de afwisseling eens echt een kampioenkans te bieden, en waarin een aantal sterke eerste teamspelers aan het tweede werden geofferd, geleid hadden tot 2 achttallen onzerzijds en evenzo hennerzijds.

Voordat ik aan de hoogtepunten van onze partijen toekom, kan ik het niet laten nogmaals even Joost (de reeds eerder genoemde voorganger van het tweede) zijn winstpartij te bespreken. Het is dat Joost zelf reeds aangeeft dat hij natuurlijk al lang had moeten opgeven (tactisch handig die Joost, neem eenieder op voorhand alle wapens uit handen), anders had ik het moeten doen. Ik kan onderstaande stelling niet genoeg beschrijven. Ik neem mij voor in ieder verslag dat ik vanaf nu schrijf (nog een stuk of twintig dit seizoen) deze stelling op te nemen, met daarbij als puzzle (dit wordt, ik weet het nu al, een puzzle-verslag) vraag: hoe Joost dit winnen kon. Jammer genoeg geeft Joost in zijn (voor het overige gedeelte uitstekende) verslag al het antwoord op die vraag. Dat is jammer, want inderdaad is het nog niet zo eenvoudig dit te verliezen.

lets uitgebreider wil ik op mijn partij ingaan. Daar weet ik immers het meeste vanaf.

Dan nu echt naar EGS. Zie onderstaande stelling die ik na uitstekend openingsspel had weten te bewerkstelligen. Ja, hier sta ik dus zowel materiaal (echte pion) als positioneel (potentiele vrijpion op de d-lijn. Open torenlijnen E en later ook F. Aanvals dame, etc....etc....) gewonnen. Mijn software zegt +2,2 en eigenlijk (of zoals schakers (en ook Joost) dat zeggen: In hogere zin) is de partij gewonnen. Nu moet er echter omgeschakeld worden. In de opening wist ik met relatief complexe tactische middelen het genoemde voordeel te bewerkstelligen. Nu echter moet dit voordeel gestabiliseerd worden. Even stukken rechtzetten en dan de pot afmaken. Natuurlijk liggen Ld3 maar met name Kf2 voor de hand. De grap is dat ik beide zetten serieus overwogen heb. Ik krijg ze echt wel binnen. Maar ik dacht met Pe5 nog mooierder en snellerder op winst af te gaan. Zo van: Paard kan niet nemen. Loper zal niet nemen want is nodig voor de verdediging. Paard staat daar stoer, tc.. Dom, lui en zwak. Want met het vreselijk voor de hand liggende en eenvoudige Le5 (gevolg door Pg6) weet mijn tegenstander de stelling te egaliseren en tegenspelmogelijkheden te ontwikkelen. En ja hoor, mijn zelfchagrijn verbonden aan zijn hernieuwde hoop leiden hem via echt goed spel tot overtuigende winst.

Sinnige – van Dalen

Nog uitgebreider wil ik Ads pot behandelen. Naast het bovenbeschrevene is ook de tijd die het Ad kostte deze partij te reproduceren debet aan de oplevertermijn van dit verslag. Hij moest onder diepe hypnose gebracht worden voordat hij in zijn weggestopte geheugen voldoende restflarden vond, waarmee we het onderstaan konden re-creëren.

Kools – Kroot

13z

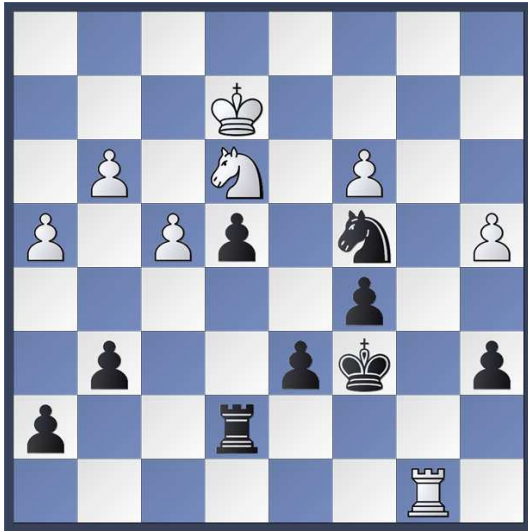
U voelt hem natuurlijk al komen. Via 13: Db2 hakte Adje 2 pionnen mee en stond zelfs in lagere zin gewonnen. Maar hij liet zich in problemen schaken. Zo had het Paard dat op b2 verscheen nogal wat moeite de weg naar de uitgang te vinden.

Kools – Kroot

?z

Hier had Adriaan een kans om via het toch wel redelijk briljante Pf5 het paard in zijn achteruit te krijgen. Hij zag het niet, maar kan via andere trucendozen kreeg hij hem wel veilig thuis, en bleef (ondanks gammele stelling) zijn pluspion houden. Tot de onderste stelling:

Kools – Kroot

?z

Ja, hier is Pb6 (??) natuurlijk fout. In het toeschrift dat hij bij zijn notatie vermeldde, maakte hij dat zelf nogal duidelijk.

Dan Jeroens meesterwerk. Laat ik deze partij volledig voor zichzelf spreken door hem te presenteren in de vorm van een puzzlereeks. U kent (en bezit) ongetwijfeld die boeken wel. Verzin de zet zelf, en volg de partij en uitleg.

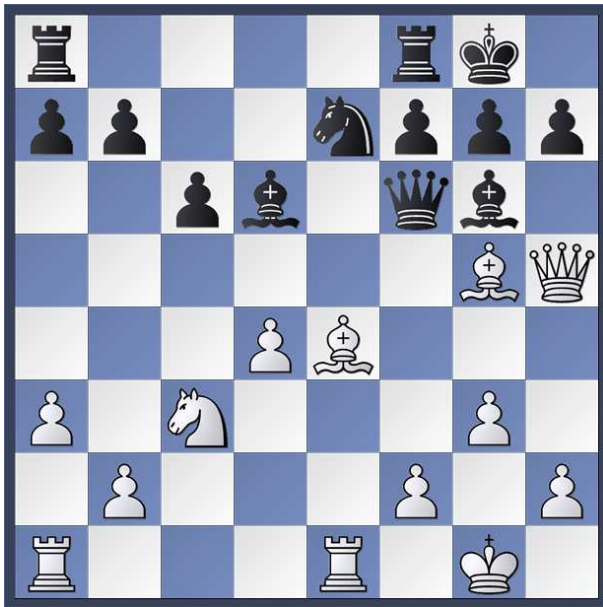
Beerens – van Loy

15w

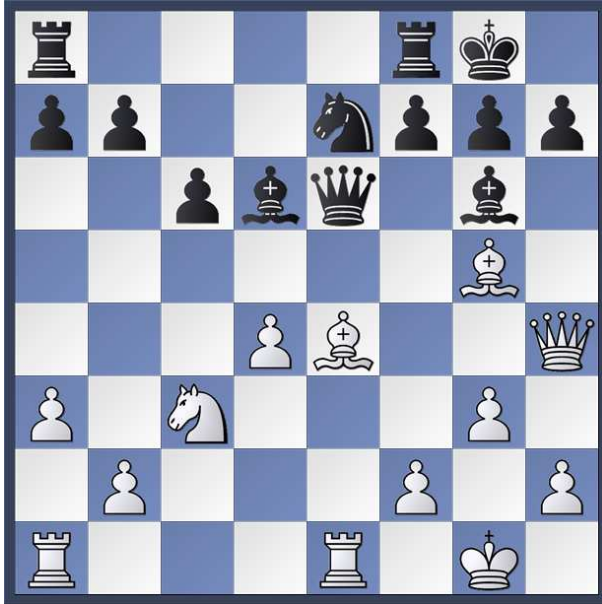
Beerens – van Loy

16w

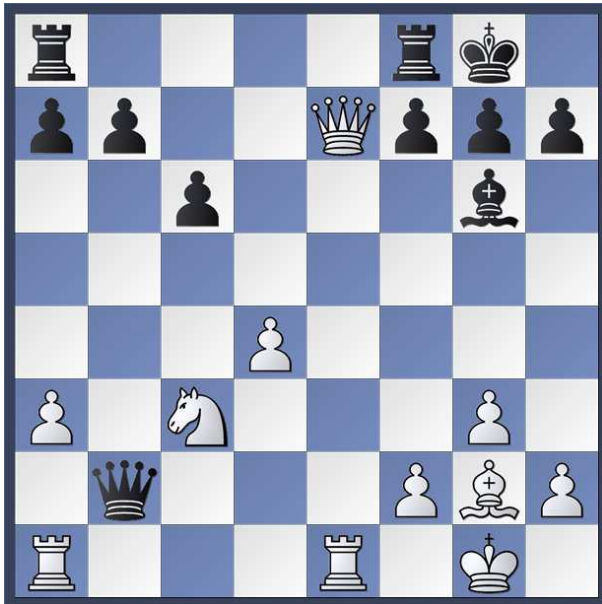
Beerens – van Loy

17w

Beerens – van Loy

18w

Beerens – van Loy

21w

Ok, hier komen de antwoorden: 15: Dh5; 16: Lg5; 17: Dh4; 18: Lg2 en 21: Db4. En hoeveel van de 5 zetten heeft U gevonden? Ik mag hopen minimaal 3. Jeroen vond ze ALLE 5!! En voor de duidelijkheid, niemand had hem verteld dat er wat te vinden viel. Nee, dat deed hij volledig onge-assisteerd. In zijn debuutpartij voor het 1ste. Tegen een wel degelijk zeer stevige tegenstander (die inderdaad op zet 14 natuurlijk nooit Lh3 had moeten spelen. Dat is wel een blunder, maar toch...) Hulde voor deze prestatie. Daar gaan we nog veel plezier aan beleven.

OK, over de overige partijen kan ik weinig zeggen. Gewoon omdat ik er echt niets meer van weet. Alhoewel Remco (met toch wel de nodige moeite) en Wilbert (zoals gebruikelijk, soepel) wonnen, verloren dus Feike (huh?), Sander (huhuhu?) en naast Ad en ikzelf ook nog Nico (die het intern belangrijk beter doet dan extern?) en konden we dankzij Jeroen het verlies dus tot 5-3 beperken.

Ja, dat doet wel even pijn. Verliezen op zaterdag als team is voor mij persoonlijk al wat langer geleden. Verleden seizoen mocht ik er tegen het drama tegen Checkmate niet bij zijn. En de rest werd niet verloren. Ok, dan zullen we dus wel geen kampioen worden. Het is zoals de Baronnezen zeiden, we hebben verleden jaar onze kans gemist, en hebben dus voorlopig geen recht op een tweede kans.

U desalniettemin op de hoogte houdend:

HanS